Daniel 6

Review…

King Belshazzar - was the son of Evil-Merodach - the grandson of King Nebuchadnezzar…
He made a great feast in the city of Babylon – WHILE the Medo-Persians were at the gates…
After Belshazzar got drunk – he commanded to bring the gold from the Temple in Jerusalem…
That very hour a hand appeared – and a finger wrote on the plaster wall by the King…
When the King saw it his knees knocked – and be broke down and began to cry…
He called for all the wise men to come – but they could not interpret the writing!
The Queen came and told Belshazzar not to be troubled or afraid…
She knew of a man in whom dwelt the spirit of the holy god – his name was Daniel…
Since Daniel had shown ability to interpret dreams / solve riddles – give him a call!
The king offered Daniel riches – 3rd ruler in the Kingdom of Babylon – to interpret the writing…
Daniel told the king to keep the money – and the position – because it would not last!
Belshazzar had seen his grandfather Nebuchadnezzar humbled by the Most High…
Yet rather than humbling himself – he instead exalting himself above the Lord of Heaven…
Giving praise to the gods of gold / silver – rather than glorifying the God who gave him breath!
Mene – God had numbered his kingdom / Tekel – weighed him in the balance – wanting…
Upharsin - divided the kingdom and given over to the Medes and the Persians!
King Cyrus of Medo-Persia entered Babylon that night – and he killed Belshazzar!

Shutting the Lions mouth… (*3 things*)

ginhulog sa buho nga may mga leon…*(3 ka mga butang)*

1st – The plot against Daniel… vs. 1-9
1st- Ang plano batok kay daniel..vs.1-9
1st – Dividing the Empire… vs. 1-3
1st- Pagtunga sang Emperyo…vs.1-3
Cyrus was the first King of the Medo-Persia Empire – he conquered Babylon…
Si Cyrus ang una nga Hari sang Medo-Persia Empire- iya ginlaglag ang Babilonia..
King Darius – the name means Lord – was a ruler in the Medo-Persian Empire…
Si Haring Darius- ang iya ngalan buot silingon Dios- nga amo ang nagadumala sa Medo-Persia Empire..
But 'Darius the Mede' was not Darius I – who would later be the 4th King…
Pero si Darius nga taga Mede indi si Darius nga taga I- nga sang ulihi nangin ika 4th nga Hari….
He is thought to be the ruler Cyrus set up over the Babylonian empire – **Daniel 9:1**
Siya nagapinsar nga mangin dumala ni Haring Cyrus sa pagtukod sang Babilonia nga Emperyo- **Daniel 9:1**
Darius made the decision to divide the responsibilities of governing Babylon…
Si Darius naghimo sang desisyon nga pagatungaon ang mga responsibilidad sa pagdumala sa Babilonia..
He set 120 satraps / or governors over the kingdom – to help with the responsibility…
Nagpili siya sang 120 ka gobernador/ sa pagdumala sa bilog niya nga ginharian- sa pagbulig sang mga responsibilidad..
Because there are only so many hours in a day - so much he could do on his own!
Kay tungod may ara lang sang pila ka oras sa isa ka adlaw- indi na niya masarangan nga himuon nga siya lang!

I knew a girl who know matter what you asked her to do - she would say yes…
May nakilala ko nga babayi bisan ano pa ang ihambal mo sa iya himuon niya- mahambal lang siya nga huo..
She meant well - but the reality was - there was no way she could do it all!
Siya may maayo nga tuyo- pero ang kamatuoran- wala siya sang iban nga paagi kundi himuon na lang ang tanan!
Maybe it is because of pride - we think we are the only ones who can do the work…
Basi tungod man sa bugal- nagapinsar kita nga kita na lang ang gaobra sang tanan nga olobrahon..
Maybe it is trying to please men - thinking if we say no they will be upset…
Basi nagatinguha nga mapalipay ang mga tawo- nagapinsar nga kon kita mag pangindi sila ma akig..
Either way - when we try to do too much - we end up getting into a lot of trouble…
Bisan diin man- kon kita nagatingwa nga maghimo sang nagasolobra- sa katapusan kita mabutang sa katalagman..
We end up burned out - tired - frustrated – likely unable accomplish anything!
Sa katapusan kita mahago- makapoy- nagakapaslaw- daw pareho nga indi ka kasarang nga himuon ang bisan ano!
We end up upsetting others - we are spread so thin we end up not getting anything done!
Sa katapusan maka sakit kita sa iban- naga lapta kita sang gamay sa katapusan wala gid kita sang may nahimo!
We keep others from being able to help out – because we do not give them the opportunity!
Gina punggan naton ang iban sa pagbulig- tungod wala naton sila ginahatagan sang opportunidad
Over those 120 men – he set 3 men – and Daniel was one of them…
Subra 120 ka mga tawo- siya nag butang 3 ka tawo-kag si daniel isa sa ila…
And the King thought to put Daniel over them all because he distinguished himself!
Kag napinsaran sang Hari si Daniel ang magdumala sa tanan kay tungod sang pagkilala sang iya nga kaugalingon!
This was a new Kingdom – so his previous accomplishments likely counted for little…
Amo ina ang iya bag-o nga Ginharian- gani ang iya nanligad nga mga hinimuan subong nga ginaisip nga diutay..
The suggestion is that the same 'excellent spirit' Daniel had shown to Nebuchadnezzar…
Ang panugda pareho sa 'nagalabaw nga Espirito nga ginpakita ni Daniel kay Nebucadenezzar…
He still had some 50 years later under the reign of a new King / empire!
May ara siya gihapon sang 50 ka tuig sa idalom sang pagdumala sang bag-o nga Hari/Emperyo..
Daniel did not just start well – he was a man who was consistent to the end!
Si Daneil wala pagid kasugod- siya ang tawo nga sige-sige hasta sa katapusan!
The Christian life is like a race - with a beginning and end…
Ang Kristohanaon nga kabuhi pareho sa palumba- may ara sang ginsuguran kag sang katapusan..
We began the race the day we believed in Jesus - it ends the day we die…
Nagsugod kita sang palumba sa adlaw nga kita nagpati kay Jesus- kag ina matapos kon kita mapatay..
So often as believers we start off well in our race - but we do not finish well…
Gani kis a kita nga mga tumuluo nagasugod sing maayo sa aton nga palumba- pero wala pa kita natapos..
We treat it like a sprint - but after a while we get tired - distracted - and give up…
Aton pagtratar pareho sa isa ka palumba- pero sa ulihi kita makapuyan- matublag- kag magsuko….
The Christian life is a not a sprint - it is a marathon…

Ang Kristohanon nga kabuhi indi palumba- ina isa ka marathon…
Hebrews 12:1 - "[So] let us strip off every… sin that so easily hinders our progress. Let us run with endurance the race God has set before us."
Hebreo 12:1-"[Gani] bayaan ta ang mga….. sala nga nagahawid sa aton, ang tanan nga butang nga nagabalabag sa aton pagdalagan. Padayunon ta gid ang aton pagdalagan hasta sa katapusan.
2nd – Looking for accusations… vs. 4-5
2nd- Nagapangita sang iakusar…vs.4-5
The other governors looked for something to accuse Daniel of…
Ang iban nga mga gobernador nagapangita sang butang nga iakusar kay Daniel..
Likely as not these leaders were jealous of the success / prosperity of Daniel…
Indi mahimo nga ang ini nga mga nagadumala nahisa sa kadalag-an/ kag kabuganaan ni Daniel…
But there was nothing they could accuse Daniel of – because he was faithful (*he had faith*)!
Pero wala gid sila sang may iakusar kay Daniel- kay tungod siya matutom*(may ara sang pagtuo)*
The only thing they could resort to – was to accuse him concerning his faith in God!
Ang ila lang nga maggamit- amo ang pagpangita sang sala nga may kaangtanan sa kasuguan sang iya ng Dios!
We need to know – when we stand up for Jesus – we are a target…
Kinahanglan naton nga mahibaluan - kon kita nagatindog para kay Jesus- kita ang ginapuntariya…
Luke 22:31 - "Simon, Satan has asked to have all of you, to sift you like wheat."
Lucas 22:31-"Simon, tilawan gid kamo ni satanas nga kamo daw sa ginaayag nga trigo.
I imagine those were VERY unsettling words to hear - 'satan knows my name'…
Ginahunahuna ko ang mag mga TUMAN ka makatulublag nga mga tinaga na akon mabatian- nga nakahibalo si satanas sang aton ngalan"….
But make no mistake – if we stand up for Jesus – satan knows who we are…
Pero mahimo nga kita wala sala- kon kita magtindog para kay Jesus- si satanas nakahibalo kon sin-o kita…
And he will come test us - try us - to see what we are made of…
Kag siya magakari kag tilawan kita- magatilaw sa aton- tan- awon kon ano ang aton ginhimo..
Get people will make false accusation against us – try and discourage us!
Magkuha siya sang tawo nga himuan kita sang sala nga akusasyon kontra sa aton- tilawan kag paluyahon kita….
All the more reason to be sure we are faithful in our walk with God…
Dugang pa ini nga rason nga dapat naton siguraduhon nga kita matutom sa aton panglakaton sa Ginoo…
I had a guy once accuse me of being unworthy to be a pastor because of past mistakes…
May nakilala ako nga isa ka lalaki nga nag akusar sa akon nga indi ako takus nga mangin pastor tungod sa akon nanligad nga sala…
But that gave me the opportunity to share about what Jesus had done in my life!
Pero ina naghatag sa akon sang oppurtunidad sa pagpanugid kon ano ang ginhimo ni Jesus sa akon kabuhi!
Faithful does not mean we are perfect – no one is – we will make mistakes…
Mangin matutom indi buot silingon nga kita perpekto- wala sing - kita makahimo sang mga sala…
It means we have faith in God – trusting in Him / and the hope we have because of Him…
Buot silingon kita may ara sang pagtuo sa Ginoo- magsalig sa Iya/ kag ang paglaom nga ara sa aton tungod sa Iya..
Then if anyone wants to make an accusation against us – we point them back to Jesus!
Gani kon sin-o man ang gusto nga maghimo sang akusasyon batok sa aton- itudlo ta sila balik kay Jesus!

I Peter 2:12 – "Careful to live properly among our unbelieving neighbors. Then even if they accuse us of doing wrong, they will see our honorable behavior, and will give honor to God..."
I Pedro 2:12-"Ipakita ninyo permi sa tawo nga wala nagakilala sa Dios ang inyo maayo nga pangginawi. Kay kon nagasiling sila nga nagahimo kamo sing malain, pero makita nila sa ulihi nga maayo gali ang inyo ginahimo, dayawon nila ang Dios sa adlaw sang iya pag-abot.
3rd – Appealing to pride… vs. 6-9
3rd- Pagganyat sa bugal… vs.6-9
The governors thronged into see the King – and began to butter him up – 'Live forever'…
Ang mga gobernador nagkadto sa Hari- kag nagsugod nga palibugon ang ulo sang Hari- magkabuhi ka sing malawig..
They suggested the King pass a law – signed in writing so it could not be changed…
Sila nagpangabay sa Hari nga maghimo sang layi- pagapermahan para ini indi na pwede liwaton..
No one could petition either man or god – except the King - for 30 days…
Wala gid sing may magpangamuyo sa kay bisan sin-o nga dios- kundi sa dios lang sang Hari- sa sulod sang 30 ka adlaw…
If they did they would immediately be thrown into the Lions den…
Kag kon bisan sin-o ang maglapas sang sini nga sugo ihaboy sa buho nga may mga leon..
I am sure this also made a lot of sense to the King – he was a new ruler over a foreign land…
Sigurado gid ako nga amo man ini ang punto sang Hari- siya ang bag-o nga nagdumala sa iban nga pungsod..
This was a way of 'encouraging' the conquered Babylonians to fall into line!
Amo ini ang paamagi sang 'pagpalig-on'ang pagsakop sang mga Babilonia para malaglag sa linya!
But King Darius like the idea – it suggested he was an equal to god – so he signed into Law!
Pero si Haring Darius namian sang ideya- naghambal nga ini siya ang patas nga dios- gani iya ginpermahan ang layi!
These governors did not think much of Darius – they were just playing him…
Ang mga gobernador wala gid nagapinsar sang tuman kay Darius- ila lang ginahampangan siya..
They were using flattering words – and playing to his pride – to get what they wanted!
Sila nagagamit sang mga ginainto nga mga pulong- kag sa paghampang sang iya nga bugal- para lang makuha ang ila nga gusto!
Be careful to place confidence in the flattery of those who want something from you!
Mangin mahinalungon sa pagbutang sang aton nga kumpiansa sa mga nagapanginto nga may gusto nga kuhaon sa aton!
Proverbs 27:6 - "Faithful are the wounds of a friend, the kisses of an enemy are deceitful."
Hulubaton 27:6-"Ang masakit nga pagsabdong sang isa ka abyan may maayo nga katuyuan, pero ang halok sang kaaway indi masaligan.
And giving into pride would almost cost Darius a close friend!
Kag sa paghatag sa bugal may ara sang bili sa mga abyan ni Darius!
Proverbs 16:18 – "Pride goes before destruction, an arrogant spirit before a fall."
Hulubtaon 16:18- Ang pagpabugal kag pagkamatinaas-taason sang tawo makalaglag sa iya.
Pride can be tricky – it is not always easy to see – but it always sets us up for a fall…
Ang bugal mahimo nga madaya- indi permi mahapos makita- pero ina permi ginagamiy para kita mahulog..
Pride can be – I think I know it all / I am never wrong / I do not need correction…
Ang bugal mahimo nga mangin- Siguro nakahibalo ako sina tanan/ wala ako kaagi sala/ indi ko kinahanglan sang koreksyon..
Pride can also be – thinking I am nothing / being shy / pride means its all about me…

Ang bugal mahimo man nga mangin- nagapinsar ko nga ako walawala/ mahuya ko/ ang bugal buot silingon parte sa akon…
Whether it is arrogance / or 'false' humility – if I am the focus it is pride…
Bisan ina arogante/ ukon di-matuod nga mapainubuson- kon ako ang sentro ina bugal..
If I am the focus – then I am not looking to Jesus – and I am destruction is sure to follow!
Kon ako ang sentro- gani ,Ako wala nagatulok kay Jesus- kag ako ang distruksyon nga sigurado nga sundon!

2ND – INTO THE LIONS DEN… VS. 10-17
2ND- SA BUHO SANG MGA LEON…VS.1-17
1st - Daniel knowing the law had been signed – went home and prayed… vs. 10
1st- Nakahibalo si Daniel nga ang layi na permahan na- gani nagpauli siya kag nangamuyo…vs .10
Because Daniel was going to be obedient to law of God – before the laws of men…
Kay tungod nga si Daniel nangin masinulundon sa layi sang Ginoo- antes sa layi sang tawo..
While are called to be obedient to the government – **Romans 13:1**
Samtang kita gintawag nga mangin matinumanon sa gobyerno- **Roma 13:1**
Some Christians take that to mean we just to accept whatever a government does…
Iban nga mga Kristohanon ina ila ginasugid sa tawo nga batunon ang bisan ano nga ipahimo sang gobyerno..
But we are not to idly stand by and do nothing when faced with evil leaders…
Pero indi lang kita nga wala kita sang may mahimo kon kita naga atubang sa mga di-maayo nga mga lider..
When a government stops listening to and following the Word of God…
Kon ang ang gobyerno maga pauntat sa aton sa pagpamati kag sa pagsunod sa Pulong sang Ginoo..
It is our responsibility as Christians – to peacefully stand up to the government!
Amo ini ang aton responsibilidad bilang Kristohanon- nga mahidaiton nga magtindog para sa gobyerno..
Daniel went to the upper room to seek the Lord – his prayer closet - **Matthew 6:5**
Si Daniel nagkadto sa iya ibabaw nga kwarto para makita ang Ginoo- sa iya nga palangamuyuan- **Mateo 6:5**
There is nothing wrong with a public prayer to God…
Wala gid sing sala sa pagpangamuyo sa publiko para sa Ginoo..
But we need to watch the motive of the heart - do not pray to impress others…
Pero kinahanglan naton nga usisaon ang motibo sang aton tagipusuon- indi kita magpangamuyo para mapalipay ang iban…
Prayer should be natural - simple conversation with God - no matter who is there!
Ang pangamuyo dapat natural- simple nga istoryahanay kaupod ang Ginoo- wala labot kon sin-o ang ara!
Daniel opened up his window – he was not afraid to stand up for the Lord…
Nagsaka si Daniel sa iya nga bintana- wala siya nahadlok nga panindugan ang Dios..
There is always a temptation to want to blend into the crowd – to be accepted…
May ara gid permi sing temptasyon sa aton gusto nga makihalobilo sa kadam-an- para nga batunon nila…
But if we are not willing to take a stand for Jesus today – **Luke 12:8**
Pero indi kita interesado nga magpanindog para kay Jesus subong -**Lucas 12:8**
Then He will not stand for us before the 'Judgment seat of God'!
Gani indi Niya kita panindugan antes sang paghukom sa trono sang Ginoo.!

Daniel knelt and prayed towards Jerusalem – **I Kings 8:48**…
Si Daniel nagluhod kag nangamuyo nga naga atubang sa Jerusalem- **I Hari 8:48**
When Solomon dedicated the Temple – in his prayer to God he added…
Sang si Solomon nag dedikar sang Templo- kag iya gindugang sa iya nga pangamuyo sa Dios..
When your people an in the land of their enemies who led them away captive…
Kon ang imo katawhan ara sa duta sang ila kaaway nga nagatuytuy sa ila para sila bihagon..
And they pray to You toward Jerusalem and the temple - then hear in heaven!
Kag sila nangamuyo sa Imo sa Jerusalem kag ang templo- nga nagapamati ang langit!
Not that there is a special or required position when it comes to pray…
Indi nga may ara sang espesyal ukon kinahanglan nga posisyon sa pagpangamuyo…
God does not listen to a prayer made on your knees any more than praying standing…
Ang Ginoo wala nagapamatai sa nagapangamuyo nga nagaluhod sang sa nagapangamuyo nga nagatindog..
Or a special place where God listens better than others – Jerusalem is a local call…
Ukon sa espesyal nga lugar nga kon sa diin ang Ginoo magapamati sing maayo kaysa iban-ang Jerusalem nga sa lokal nga ginatawag..
It is all about our heart when we pray - we cannot have a bad prayer with the right heart…
Ina tanan parte sa aton tagipususom kon kita nagapangamuyo- indi naton makuha ang aton pangamuyo kon kita may ara sang di-maayo nga tagipusuon..
If you wonder if you are praying the 'right way' - you are asking the wrong question…
Kon ikaw nagatingala kon ikaw magpangamuyo sa instakto nga pamaagi- ikaw nagapangabay sang sala nga pamangkot..
Ask yourself why you are praying - if your motive is right - your prayer is right on!
Pamangkuta ang imo kaugalingon ngaa nagapangamuyo ka- kon ang imo motibo instakto- ang imo pangamuyo matuman!
Daniel prayed 3 times a day – as was his custom for his early days - **Psalm 55:17**
Si Daniel nagapangamuyo 3 ka besis sa isa ka adlaw- amo ang iya nga kinabatasan halin pa sang una**- Salmo 55:17**
People often times talk about having quite time with the Lord in the morning…
Ang tawo permi nga nagahatag sang malinong nga tion sa Ginoo kon kaagahon..
You might ask – what is the best time when we should seek the Lord…
Mahimo nga makapamangkot kita- ano ang pinakanami nga tion sa pag estorya sa Dios..
It is not about when we seek that Lord – the key is THAT we consistently seek the Lord!
Indi ina parte kon san-o naton pangitaon ang Ginoo- ang yabi sina NGA kita nagapadayon pangita sa Dios!
2nd – Be careful what you say… vs. 11-17
2nd- Mangin mahinalungon kon ano ang ihambal..vs 11-17
The Governors thronged (*same word vs. 6*) in to 'find' Daniel praying…
Ginbantayan siya sang mga Gobernador*(pareho nga tinaga sa vs. 6)* kag ila nakita nga si Daniel nagapangamuyo..
They could not wait to make the accusation against him – dragging him before the King…
Indi na sila kahulat para sa akusasyon kontra sa iya- ginguyod siya pakadto sa Hari…
They reminded the king of the law he had just signed – that could not be altered…
Ila ginpadumdom ang hari sa layi nga iya ginpermahan- nga ina indi nagid pwede maliwat..
Then accused Daniel of not 'honoring' the King – because he prayed to God 3 times a day!
Dayon ila gin akusahan si Daniel sa wala pagtahod sa Hari- kay tungod siya nangamuyo sang 3 ka besis sa isa ka adlaw!
When the King heard this he was displeased – literally his words had a bad odor…

Sang sa nabatian sang Hari naakig gid siya- sa pagkamatuod ang iya nga mga pulong may ara sang daw lain…
And he worked all that day – until sunset – to try and undo his actions!
Kag siya nag obra sa bilog nga adlaw- asta magsalop and adlaw- para tingwaan kag dulaon ang iya ginbuhat!
The Governors thronged Darius (*same as vs. 11*) to make sure Daniel was thrown to the Lions…
Ang mga gobernador nagtipon kay Darius*(pareho sa vs.11)* para masigurado nga si Daniel ihulog sa buho nga may mga leon..
So the King brought Daniel to the den – but before he was tossed in…
Gani gindala sang Hari si Daniel sa buho- pero antes niya ginhulog si Daniel..
He told him – the God whom you serve continually WILL deliver you!
Ginhambalan niya- kabay pa ang imo Dios nga imo gina alagad MAGA luwas sa imo!
Then the stone was rolled over – and the King and Governors put their seal on it…
Kag gintakpan sang dako nga bato- kag ginmarkahan ini sang Hari sang iya singsing sang iya dungganon nga tawo..
This was to assure the governors the King would not come and rescue Daniel from his fate!
Pari masigurado nga ang mga gobernador kag Hari indi makakadto kag makabulig kay Daniel sa iya nga kapalaran!
Too often in life we say something without thinking it through…
Kis a sa aton kabuhi nagahambal kita nga wala nagapinsar..
Then after the fact - when things have gone terribly wrong – we regret what we said…
Dayon pagkatapos sang kamatuoran- kon ang mga butang nagtaliwan nga sala gid- nagahinulsol kita sa aton nga ginhambal..
So since it is easy to say something – but almost impossible to take our words back…
Gani kay tungod mahapos nga maghambal sang butang- pero kalabanan imposible gid nga himuon..
Better to think first before we speak – then face the consequence of our words!
Mas maayo nga maminsar kita anay antes maghambal- dayon atubangon ang mga konsekwesya sang aton mga ginapanghambal!
Proverbs 29:20 – "Do you see a man hasty in his words? More hope for a fool than for him."
Hulubaton 29:20-" Mas maayo pa ang dangatan sang buang-buang nga tawo sang sa tawo nga nagapataka lang kahambal.
3rd – The living God… vs. 18-28
3rd- Ang buhi nga Dios..vs.18-28
1st – The Repentance of the King… vs. 18
1st- Ang paghinulsol sang Hari..vs.18
Darius knew that Daniel was likely dead because of his mistake…
Si Darius nakahibalo gid nga si Daniel kaangay sa patay tungod sa iya nga sala..
And he regretted having giving into his pride / and hastily signing the law…
Kag siya naghinulsol sa paghatag sang iya nga bugal/ kag nag dalidali perma sa layi..
It caused him to loose his appetite – he spent the whole night fasting…
Ina naka apekto sa iya nga wala siya gana magkaon- sa bilog nga gab-e nagapuasa siya..
He refused to be entertained – music (*concubines*) – and did not sleep the whole night…
Wala niya ginasapak ang mga kalingawan-music*(babayi)*- kag wala nagtulog sabilog nga gab-e..
Yet there was nothing he could do – but wait to see if God would spare Daniel!
Pero wala siya sing mahimo- kundi maghulat nga makita nga luwason sang Ginoo si Daniel!
When we sin - it does not just affect our lives – it also damages others…
Kon kita makasala- ina indi maka apekto sa aton kabuhi- pero makapaguba sa iban..

When we tell a lie – and destroy the trust of those we care the most for…
Kon kita nagabinutig- kag ginguba ang pagsalig sang iban nga nagakabalaka sa aton..
When we lash out in angry words when we are frustrated – and bring our love into doubt…
Kon kita magapamuyayaw nga may ka akig nga tinaga kon kita ara sa kaugot- kag magadala sang aton gugma sa pagpangduda..
The hardest part of dealing with the damage we cause – is often there nothing we can do…
Ang pinakamabudlay nga atubangon ang aton ginhalit- nga wala gid kita sang may mahimo…
We are left with guilt that robs us of the joy of life – no desire to eat / be entertained…
Kita nagapabilin nga nakasala nga nagakuha sang kalipay sa aton kabuhi - wala gana magkaon/ mga kalingawan…
It causes us to have countless sleepless nights – all because of foolish choices!
Ina naga apekto sa aton nga kulang ang aton tulog kon gab-e- kay tungod sa aton kabuangan nga mga pagpili!
The best solution is not to give into pride - make hasty foolish choices / words…
Ang pinakanami nga solosyon nga indi magpabugal- maghimo sang mga pagdaso-daso kag kabuangan nga pagpili/ mga tinaga..
But if / when we do – run quickly to Jesus – because He can heal and restore!
Pero kon/ aton himuon- magdali dali dalagan kay Jesus- kay tungod Siya maka ayo kag sarang maka uli..
2nd – Shutting the mouth of the lion… vs. 19-23
2nd- Natakop ang baba sang leon…vs ….19-23
Darius rose early in the morning – and ran to the den…
Si Darius aga pa nagbugtaw - kag nagdalagan sa buho…
He cried out – asking doubtfully (*grieved*) if had God been able to save Daniel…
Naghibe siya- nagapangabay nga may pangduda*(nagakasubo)* kon ang Ginoo nagluwas kay Daniel..
The lions were hungry – he knew they wanted nothing more than to devour Daniel!
Ang leon mga gutom- kabalo siya nga wala na sang iban pa nga gusto ang leon kundi lamunon si Daniel!
But Daniel answered – God had sent an angel to shut their mouths – **Hebrews 11:33**
Pero nagsabat si Daneil- ang Ginoo nagpadala sang anghel para siraduhan ang ila nga baba- **Hebreo 11:33**
So Darius had him lifted out of the pit – and there was not a scratch found on him!
Gani ginkuha siya ni Darius sa buho- kag wala siya may nakita nga kinarusan kay Daniel!
God had saved Daniel from the Lions – because he had faith in God!
Ginluwas sang Ginoo si Daniel sa mga leon- tungod kay may ara siya pagtuo sa Ginoo!
When we have faith in Jesus – the roaring lion cannot touch us - **I Peter 5:8]**
Kon kita may ara sang pagtuo kay Jesus- ang mabangin nga leon indi makatandog sa aton- **I Pedro 5:8**
When the disciples returned to Jesus from being sent out they were amazed…
Sang ang mga disipolo nagbalik kay Jesus halin nga sila ginpadala sila na tingala gid…
They said even the demons are subject to us through your name – **Luke 10:17**
Sila naghambal nga bisan pa ang mga demonyo nagtuman sa amon paagi sa imo ngalan- **Lucas 10:17**
But Jesus did them one better - not only were demons subject to Him…
Pero ginhimo sila ni Jesus nga isa ka maayo- indi lang nga ang demonyo nagapasakop sa Iya..
He had seen the fall of satan from glory - kicked out of heaven - **Revelation 12:9**

Iya nakita ang pagdagdag kay satanas halin sa kahimayaan- ginsipa pa guwa sa langit- **Pahayag 12:9**
He fell like a flash of lightning - so quick if you had blinked you would have missed it!
Siya gindagdag pareho sa kilat- tuman kadasig kon ikaw magamisok indi mo gid makita!
Satan seeks to devour us - **Revelation 12:10** - wants to see us condemned to hell…
Nagatinguha si satanas para lamunon kita- **Pahayag 12:10-** gusto nga makita kita nga pagasilotan sa empyerno..
He has all the 'evidence' he needs - all our sins / our immoral thoughts…
May ara siya sang tanan nga ibidensya nga iya kinanglan/ tanan naton nga sala/ ang aton nga imoral nga mga panghunahuna..
But Jesus destroyed the power of satan - so that he has nothing to accuse us of…
Pero ginlaglag sang Ginoo ang gahom ni satanas- gani wala na siya sang mahimo para akusahan kita..
All our sins were paid for in full on the cross - we are untouchable in Jesus!
Ang tanan naton nga sala nabayaran na sang buo sa krus- kita indi matandog sakay Jesus!
With God on our side we have nothing to fear from satan - our enemy…
Kaupod ang Ginoo sa aton tupad wala ta sang dapata kahadlukan kay satanas- sa aton kaaway…
Isaiah 54:17 - "No weapon formed against you shall prosper..."
Isaias 54:17- Wala sing armas nga ginhimo nga magadaog sa imo kag masabat mo ang tanan nga akusasyon sa imo.
I John 4:4 - "He who is in you is greater than he who is in the world."
I Juan 4:4- "Kay ang Espirito Santo nga ara sa inyo mas gamhanan pa sang sa kay Satanas nga nagagahom sa mga tawo sa kalibutan.
3rd – The destruction of the wicked… vs. 24
3rd- Ang kalaglagan sang mga maluya…vs .24
Darius commanded the men who had accused – 'sought to devour' Daniel with their words…
Nagmando si Darius nga ang tanan nga nag-akusar -kay Daniel ihulog sa buho nga may mga leon..
Be brought with their wives and children – and thrown into the lions den…
Pati ang ila mga asawa kag mga anak- ihaboy sa buho nga may mga leon…
Before they even hit the floor – the lions broke every bone – and devoured them…
Wala pa sila makatupa sa idalom- ginlumpatan na sila sang mga leon- kag ginlamon..
Proving the miracle of Daniel surviving – it was not because the Lions were not hungry…
Napamatud-an nga may ara sang milagro nga nakaluwas si Daniel- indi kay tungod ang mga leon indi gutom…
Also showing when we try to devour others – we ourselves are devoured!
Kag nagapakita man nga kon kita nagatinguha nga lamunon ang iban- gani ginalamon man naton ang aton nga kaugalingon!
James 3:3 - "The tongue is a small thing, but what enormous damage it can do."
Santiago 3:3- Ang dila gamay nga butang- pero dako ang sarang niya nga maguba.
When we choose to pass on the latest juicy stories - gossip…
Kon aton pilion nga ipasa ang ulihi nga mga estorya- chismis..
When we use sarcasm - trying to be funny - but instead cutting those we love…
Kon kita magamit sang masakit nga tinaga- nagatinguha nga kaladlawan- sa baylo nga untaton ang aton mga namian..
Time will heal many kinds of wounds - but words leave marks that last a lifetime…
Maga abot ang tion nga maga ayo ang bisan ano nga pilas- pero ang mga sakit nga tinaga magapabilin sang marka hasta san-o..
We need to be careful of our words - careful who is listening to what we say…

Kinahanglan naton nga mangin mahinalungon sa aton mga ginahambal- maghalong kon sin-o ang nagapamati sa imo mga ginahambal…
Galatians 5:15 – "If you bite and devour one another, beware lest you be consumed…"
Galacia 5:15- Pero kon nagainaway kamo pareho sa mapintas nga mga sapat, mag-andam kamo kay basi kon gub-on ninyo ang pagtuo sang isa kag isa.'
4th – The God of Daniel… vs. 25-28
4th- Ang Dios ni Daniel..vs.25-28
Then Darius wrote a new decree – to all people / nations / and languages on earth…
Dayon nagsulat si Darius - sa tanan nga tawo/ mga nasyon/ kag nagkalain-lain nga lingguahe sa kalibutan..
Everyone must tremble and fear the God of Daniel – because He is:
Ang tagsa dapat magakurog kag mahadlok sa Dios ni Daniel- tungod Siya amo ang:
The living God who never changes / His Kingdom will never be destroyed – last forever…
Ang buhi nga Dios nga wala ngabag-o/ ang Iya Ginharian indi magaguba- nagadugay sa wala sing katapusan…
He delivers and rescues with signs and wonders – Daniel and the lions being an example!
Siya makaluwas kag magaluwas nga may mga senyalis kag mga makatilingla- Si Daniel kag ang mga leon amo ang ehemplo!
I am sure Daniel would rather NOT have been the example…
Sigurado gid nga mas maayo pa nga INDI si Daniel ang nangin ehemplo..
It would have been nice NOT to have to be thrown into a Den of lions for a night…
Indi gid manami nga pagahaboy sa buho nga may mga leon kon kagab-ehon..
But it was BECAUSE of the lions – the whole world got to hear about the Living God!
Pero kay TUNGOD sa mga leon- ang tanan nga kalibutan nakabati parti sa buhi nga Ginoo!
This is a theme we have seen often repeated in the Book of Daniel…
Amo ni ang tema nga permi naton makita nga ginaliwat-liwat sa libro ni Daniel….
Daniel 3:29 – "Therefore I make a decree, That every people, nation, and language, which speak any thing amiss against God…"
Daniel 3:29- "Gani nagmando ako nga ang bisan sin-ö nga tawo sang bisan ano man nga nasyon, lahi, ukon, lingguahe nga magahambal sing malain kontra sa Dios nila Shadrac, Meshac, kag Abednego pagahiwa-hiwaon kag gub-on ang ila mga balay. Kay wala na gid sing iban pa nga Dios ang makaluwas pareho sini.
Daniel 4:1 – "Nebuchadnezzar the king, unto all people, nations, and languages, that dwell in all the earth… I thought it good to shew the signs and wonders that the high God hath wrought toward me. How great are his signs! and how mighty are his wonders!"
Daniel 4:1- Naghimo si Haring Nebucadnezzar sang isa ka pahayag para sa tanan nga tawo sa nagkalain-lain nga nasyon, lahi, kag lingguahe sa kalibutan. Amo ini ang nakasulat: kabay pa nga magmaayo gid ang inyo kahimtangan.
But note that in every instance it was through TRIALS that God was MAGNIFIED!
Pero tandaan nga ang tagsa ka mga intanses ina paagi sa PAGTILAW nga para ang Dios PAGADAYAWON!
The fiery furnace / the madness of a king / the lions den…
Ang naga kalayo nga hurnohan/ang kabuangan sang hari/ ang buho nga may mga leon..
God is rarely magnified through our lives when we are blessed…
Ang Dios talagsa lang nga ginabayaw paagi sa aton kabuhi kon kita pakamaayuhon
Instead it is in the hardships of live / the trials – that people get to see Jesus in us…
Sa pihak sang kabudlayan sang aton kabuhi/mga pagtilaw-ang mga tawo makita si Jesus sa aton..
If we praise God when we are being blessed – that is nothing unusual…

Kon aton dayawon Ang Dios kita pakamaayuhon-kag ini sa malaka lang
But if we praise God when life is falling apart – then the world takes note!
Pero kon aton dayawon ang Dios kon ang aton kabuhi ganaguba-dayon ang kalibutan nga naga pat-in!
So WHEN we find ourselves in a trial we GET TO rejoice…
Gani KON aton makita ang aton kaugalingon sa pagtilaw MAGA kalipay kita….
Because it means God is using us to MAGNIFY Himself to a world that needs to HOPE!
Kay tungod ang Dios naga gamit sa aton sa PAGPATAAS sang iya kaugalingon sa kalibutan nga naga kinahngalan sang PAGLAOM!
James 1:2 – "My brethren, count it all joy when ye fall into divers temptations…"
Santiago 1:2- Mga kauturan ko, magkalipay kamo kkon mag-abot sa inyo ang sari-sar nga mga pagtilaw.